

Περίοδος 1988-μέχρι σήμερα

Το 1988 η CONAMUP συμμετέχει ενεργά στη δημιουργία ευρύτερου αριστερού μετώπου αντιπολίτευσης με επικεφαλής τον Κουαουτέμοκ Κάρδενας. Το μέτωπο, όμως, αυτό διαλύεται μετά τις εκλογές που χάνονται από νοθεία, για να οδηγήσει στη γένεση, του γνωστού πλέον, Κόμματος της Δημοκρατικής Επανάστασης (PRD). Η αναγκαστική τοποθέτηση των συντελεστών της CONAMUP μέσα, έξω ή σε συνεργασία με αυτό το κόμμα γίνεται αφορμή διάσπασης και στη συνέχεια διάλυσής της. Τα δύο συντονιστικά που προέκυψαν και οι συντελεστές των κινημάτων πόλης δεν παίζουν πια ιδιαίτερο ρόλο στις λαϊκές διαδηλώσεις.

Σε μια περίοδο που η κυβέρνηση του Σαλίνας υπόσχεται τη μετατροπή της χώρας από τριτοκοσμική σε αναπτυσσόμενη και οι αριστερές ιδέες περνούν σοβαρή κρίση, ενώ οι αριστεροί εκπρόσωποί τους έχουν εξοντωθεί, εξαφανιστεί ή ενσωματωθεί, ο ατομισμός γενικεύεται. Το κυβερνητικό κόμμα ακολουθεί, από τη μια, λαϊκίστικη πολιτική που ευνοεί ξανά τους «αρχηγούς» και τους μεσίτες να προχωρούν σε νέες κατατμήσεις γης στα πιο απομακρυσμένα περιφερειακά μέρη και, από την άλλη, έχει δημιουργήσει έναν τεράστιο γραφειοκρατικό πολεοδομικό μηχανισμό κοινωνικών παροχών κατοικίας και δήθεν προστασίας του περιβάλλοντος. Πολλές από τις εναπομείνουσες οργανώσεις των κινημάτων πόλης παίζουν τον ρόλο του διαμεσολαβητή για την απόκτηση κατοικίας μέσω κοινωνικών παροχών. Ταυτόχρονα, η μεγάλη πίεση και καταδίωξη των εκπροσώπων του κινήματος οδηγεί σε αναδίπλωσή του.

Μετά το 1994 μια σειρά οργανώσεων που δημιουργήθηκαν από συντελεστές της CONAMUP ξαναμαζικοποιούνται με τη μορφή «οργανώσεων πόλης», που δρουν ταυτόχρονα σε διαφορετικά σημεία της πόλης και όχι μόνο σε μια γειτονιά με ποικίλους τρόπους: αλλού χτίζουν ένα σχολείο, λαϊκά μαγειρεία και συνεταιρισμούς, αλλού χτίζουν τις δικές τους κοινότητες με κρατικές παροχές, αλλού, τέλος, συμμετέχουν σε περιβαλλοντικά κινήματα, εργατικές απεργίες, γυναικείες κινητοποιήσεις κ.λπ. Σήμερα υπάρχουν πάνω από 30 τέτοιες οργανώσεις.

Η δημιουργία του EZLN (Ζαπατιστικού Στρατού Εθνικής Απελευθέρωσης) στην πολιτεία Τσιάπας και η πρόθεσή του να γενικεύσει την πάλη σε εθνικό επίπεδο βρίσκει πρώτους αποδέκτες, εκτός από τις ιθαγενικές κοινότητες, οργανώσεις που προέκυψαν από τα κινήματα πόλης. Οι Ζαπατίστας, με το πολύμορφο κάλεσμά τους (εθνοσυνελεύσεις, φόρουμ, ίδρυση οργανώσεων φιλικών προς τους Ζαπατίστας μέσα στις γειτονιές), καταφέρνουν, μέσα σε δέκα χρόνια από την εξέγερσή τους, να επηρεάσουν αποφασιστικά πολλές από τις οργανώσεις των κινημάτων πόλης και, ορισμένες φορές, να δημιουργήσουν και νέα κινήματα. Τα βοηθούν να αποκτήσουν ένα νέο πολιτικό προσανατολισμό, επαναφέροντας το θέμα της συμμετοχικής δημοκρατίας, του κοινοτικού τρόπου ζωής, της αυτονομίας, της πολιτικής ανεξαρτησίας από τα κόμματα, της διεκδίκησης του δικαιώματος στην πόλη και συνολικότερων δημοκρατικών αλλαγών. Οι στόχοι αυτοί, ενώ αποτελούσαν τον κορμό του κινήματος πόλης στην ακμή του, είχαν σχεδόν ξεχαστεί. Οι ιδέες των Ζαπατίστας βάζουν, τέλος, και νέες διαστάσεις στα κινήματα πόλης που αφορούν στα δικαιώματα των ιθαγενών, των φτωχών της πόλης, των γυναικών και των νέων. Παράλληλα, αναζητείται μια άλλη παιδεία, που θα παίρνει υπόψη τις πολιτιστικές παραδόσεις του τόπου και τη σχέση με τη φύση.

Σήμερα, δώδεκα χρόνια μετά την εξέγερση των Ζαπατίστας και μπροστά στο νέο άνοιγμά τους προς την κοινωνία, μέσω της περιοδείας που πραγματοποιούν στη χώρα, οι πρώτοι αποδέκτες των ιδεών τους στις πόλεις και οι πρώτοι υποδοχείς τους θα είναι πάλι τα κινήματα πόλης, που, όλο και περισσότερο, αποδεσμεύονται από στενές κομματικές πρακτικές. Η διαδικασία αλλαγής τους, όμως, είναι μάλλον ακόμα επίπονη...

Κρίστη Πετροπούλου

Υ.Γ. Το κείμενο αυτό βασίστηκε σε εκτενή βιβλιογραφία και συνεντεύξεις αλλά και συμμετοχή στα κινήματα πόλης του Μεξικού από το 1995 έως το 2000. Οι φωτογραφίες είναι της Κρίστης Πετροπούλου.

της πόλης. Χαρακτηριστική φιγούρα της εποχής που έμεινε μέχρι σήμερα είναι ο Super Barrios, ένας δυνατός εκπρόσωπος που εμφανίζεται στις συνελεύσεις αλλά και στις συνεδριάσεις με τους εκπροσώπους της κυβέρνησης, ντυμένος σούπερμαν. Είναι η συλλογική δύναμη που κρύβεται πίσω από αυτή τη φιγούρα, που ποτέ κανείς δεν πρέπει να γνωρίζει ποιος είναι.

Με τη συνεργασία αρχιτεκτόνων, κοινωνιολόγων, πολεοδόμων καθώς και πολλών καλλιτεχνών δημιουργούνται πρότυπες λαϊκές συνοικίες, είτε με ανάκτηση περιοχών από πιθανές αναπλάσεις που θα έδιωχναν τους κατοίκους είτε με πολεοδόμηση και κατασκευή στην περιφέρεια λαϊκών συνοικιών.

Την περίοδο 1984-1988 τα κινήματα πόλης περνάνε σε συνολικότερα θέματα υποδομής, εκπαίδευσης, υγείας και αρχίζουν να ασχολούνται πιο συστηματικά με θέματα περιβάλλοντος και πολιτισμού. Συνέβαλαν, με τη συνδρομή μη κυβερνητικών οργανώσεων, πανεπιστημιακών, φοιτητών και ακτιβιστών της πόλης, στη μετατροπή ορισμένων τενεκεδουπόλεων σε πόλεις με στοιχειώδεις ανθρώπινες συνθήκες ζωής και στην επιδότηση των φτωχών οικογενειών (πρωινό στα σχολεία, επίδομα γάλακτος και τортίγιας, οικιστικό επίδομα και δάνειο κ.λπ.).

